

27. apríla 2021 v Bratislave

Vážená pani poslankyňa Hatráková,

Nezávislá platforma SocioFórum uvítala Vašu iniciatívu v zákone č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (PT 445). V predložennom materiáli považujeme za pozitívne dva návrhy.

Oceňujeme otvorenie problematiky nepretržitého dohľadu, viac nižšie v pripomienke 1.

Tiež oceňujeme, že sa v návrhu upravuje problematika, ktorú sme požadovali už pred viac ako 20 rokmi, týkajúca sa nemožnosti ustanoviť za opatrovníka pre fyzickú osobu, ktorá je obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, poskytovateľa sociálnej služby alebo jeho zamestnanca (viac vid' v pripomienke 2). Nedostatkom je, že táto navrhovaná zmena sa nepremieta do § 272 zákona č. 161/2015 Z. z.

1. Zásadná pripomienka k bodom 11 a 12

Znenie pripomienky:

K bodu 11 V prílohe č. 3 písm. A, bod 12 sa slová "nepretržitý dohľad" nahrádzajú slovami „zvýšenú mieru náležitého dohľadu“.

K bodu 12 V prílohe č. 4, časť IV sa slová „Potreba dohľadu v určenom čase“ sa nahrádzajú nasledovne: „ a) potreba dohľadu v určenom čase, b) zvýšenej miery náležitého dohľadu.“

Odôvodnenie:

Oceňujeme návrh, ktorý sa začal zaoberať problematikou nepretržitého dohľadu, ktorý v praxi spôsoboval problémy a jeho dôsledné dodržiavanie znamená porušovanie ľudských práv.

Z poslaneckého návrhu nie je zrejmé, prečo sa navrhovatelia nezaoberajú pojmom náležitý dohľad a ponechali v prílohe č. 4 iba pojem „potreba dohľadu v určenom čase“.

Pri posudzovaní odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej osoby a následne pri poskytovaní sociálnych služieb môže dochádzať k zámene pojmov "náležitý dohľad" podľa § 422 zákona č. 40/1964 Zb. občiansky zákonník a dohľadu podľa prílohy č. 3, bod 12 a príloha č. 4, časť IV k zákonu č. 448/2006 Z. Z. o sociálnych službách. Pojem "náležitý dohľad" je ustálený právny pojem a koncept v prípade zodpovednosti za škodu, ktorý je i štandardným spôsobom interpretovaný v rozhodovacej

praxi súdov. Ide najmä na rozhodnutie Najvyššieho súdu zo dňa 17. 12. 1968, sp. zn. 3 Cz 57/68, uverejnené pod číslom 4/1970 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, podľa ktorého: „Náležitým dohľadom“ ... není možno rozumět takový dohled, který by byl za normálních okolností osobami dohledem povinnými vykonáván stále, nepřetržitě a bezprostředně (na každém kroku)...v takovém případě by byla zákonem předpokládaná možnost zproštění odpovědnosti těchto osob prakticky vyloučena. Při úvaze o tom, zda osoby dohledem povinné náležitý dohled nezanedbaly, je nutno vzít zřetel i na některé okolnosti týkající se osoby podléhající dohledu (např. věk, povahové vlastnosti a celkové chování).“

Problematické je, že prílohy č. 3, bod 12 a príloha č. 4, časť IV k zákonu č. 448/2008 Z. Z. o sociálnych službách používajú slovné spojenie “nepretržitý dohľad”, resp. “potreba nepretržitého dohľadu”. Použitie týchto slovných spojení nie je správne a odporuje štandardnému chápaniu právneho konceptu “náležitého dohľadu” podľa § 422 OZ. Zároveň použitie slovného spojenia “nepretržitý dohľad” odporuje aj logike potreby individualizovať prácu s rizikom pri poskytovaní sociálnych služieb v zmysle zákona o sociálnych službách. Z týchto dôvodov sa navrhuje vypustiť slovné spojenie “nepretržitý dohľad” z príloh k zákonu o sociálnych službách a nahradiť pojmom „zvýšená miera náležitého dohľadu“.

2. Zásadná pripomienka k bodom 1, 3, 4, 5, 6 a 7

Žiadame body 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8 a 9 vypustiť.

Odôvodnenie:

Zásadne nesúhlasíme s návrhom upraviť v zákone o sociálnych službách inštitút dôverníka nakoľko ide o nesystémový prvok, ktorý bez úpravy podrobnejších podmienok a bližšieho vymedzenia práv a povinností dôverníka, bude pre aplikačnú prax, hlavne pre prijímateľa sociálnej služby, neefektívny a kontraproduktívny.

Ak by bolo zámerom navrhovateľa posilniť práva a zvýšiť ochranu prijímateľa sociálnej služby, špeciálne tých, ktorí sú obmedzení na právne úkony, bolo by potrebné systémovo upraviť a samostatne problematiku podpory pri rozhodovaní v občianskom zákonníku a mimosporovom civilnom poriadku, a nie takto vytrhnuté v zákone o sociálnych službách. Oznamovanie udalostí dôverníkovi ex post nepodporí otázku osobnej slobody prijímateľa sociálnej služby.

Dôvodová osobitá správa uvádza nasledovné: „Inštitút dôverníka má za cieľ napomáhať prijímateľovi sociálnej služby dodržiavať jeho základné ľudské práva a slobody a ľudskú dôstojnosť prijímateľa (§ 6 ods. 2 písm. a/ zákona). Dôverník môže rovnako napomáhať uplatneniu práva osobného kontaktu, telefonického kontaktu, písomného kontaktu alebo elektronického kontaktu s osobou, ktorú si sám určí, najmä na účel ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, nadväzovania a udržiavania sociálnych väzieb s rodinou a komunitou a udržiavania partnerských vzťahov (§ 6 ods. 3 písm. a/ zákona).“ Ale žiadna z úloh vyplývajúcich pre dôverníka nemá žiadnu oporu v návrhu novely.

Navyše tým, že v návrhu nie sú upravené žiadne práva a povinnosti dôverníka, v praxi to môže spôsobiť celý rad problémov a konfliktov, nakoľko nebude zrejmé v akých veciach a v akom rozsahu

bude poskytovateľ sociálnej služby povinný komunikovať/ rokovať/ informovať osobu dôverníka, okrem oznamovacích povinností navrhovaných v bodoch 3, 4, 5, 6 a 7.

Ustanovením dôverníka by zároveň dochádzalo k prelínaniu úloh, ktoré má v súčasnej právnej úprave kľúčový pracovník, ktorého si vybral prijímateľ sociálnej služieb rovnako na základe vzťahu dôvery.

Na jednej strane navrhovanou novelou sa upravuje zákaz ustanoviť za opatrovníka poskytovateľa sociálnej služby alebo jeho zamestnanca, čo vítame a oceňujeme. Na druhej strane návrh umožňuje ustanoviť za dôverníka aj zamestnanca poskytovateľa sociálnej služby, v ktorom sa prijímateľovi poskytuje sociálna služba.

Pripomienky pripravili: Lýdia Brichtová, Mária Filipová, Mária Machajdíková, Lukáš Kvokačka

S pozdravom

Nezávislá platforma SocioFórum. o.z.
Záhradnícka 70, 821 08 Bratislava
IČO: 422 630 00. DIČ: 2024 050 105
www.socioforum.sk

Martina Petijová
Členka Výboru SocioFóra

Projekt " Rozvoj SocioFóra ako relevantného partnera pri tvorbe verejných politík" je podporený z programu ACF -Slovakia, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2014 - 2021. Správcom programu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou.

Iceland
Liechtenstein **Active**
Norway **citizens fund**